

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATORY MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AND IMPLEMENTATION OF STUDENT CARE SYSTEM IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE
OFFICE OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3, PHITSANULOK

สุประวีณ์ บุญอาจ^{1*} จิติมา วรรณศรี²

Suprawee Boon-art^{1*} Jitima Wannasri²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

^{1,2} Educational Administration Program, Faculty of Education, Naresuan University, Thailand

* Corresponding author e-mail: supraweelay@gmail.com

Received: 27/03/2025 | Revised: 29/09/2025 | Accepted: 07/10/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 2) ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 กลุ่มตัวอย่างรวม 302 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหาร 26 คน และคณะครู 276 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่เฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ 2. ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากันจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 3. ผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{XY} = 0.69^{**}$) ร้อยละ 69

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The purpose of this research is to: 1) Study the participatory management of school administrators under the Office of the Primary Education Service Area, Phitsanulok Area 3. 2) Study the operation of the student care system under the Office of the Primary Education Service Area, Phitsanulok Area 3. and 3) Study the relationship between participatory management of school administrators and the operation of student care systems in schools under the Office of the Primary Education Service Area, Phitsanulok Area 3. The sample group consisted of 302 people, divided into 26 administrators and 276 teachers. The instruments used for data collection included questionnaires, and the statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research results concluded that : 1) The study of participatory management by school administrators under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office, District 3, was overall at a very high level. When considering individual aspects, the highest average was found in the area of participation in receiving benefits; 2) The study of the implementation of student support systems under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office, District 3, was overall at a very high level. When considering individual aspects, the highest averages were found in the areas of knowing students on an individual basis and promoting student development; 3) The study of the relationship between the participatory management of school administrators and the implementation of student support systems in schools under the Phitsanulok Primary Educational Service Area Office, District 3, showed a moderate positive correlation ($r_{XY} = 0.69^{**}$) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Participatory Management, Student Care System

บทนำ

เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาสังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนในชาติมีความรู้ เพื่อนำไปพัฒนาประเทศต่อไป รัฐจึงต้องลงทุนด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติขึ้นมาทดแทนผู้ใหญ่ที่จะอ่อนกำลังลงใน

อนาคต ประเทศชาติจึงต้องทุ่มเทงบประมาณจำนวนมหาศาลเพื่อพัฒนาการศึกษา สำหรับการจัดการศึกษา ของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยมุ่งเน้นให้คนในสังคมมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีของชาติ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 กล่าวถึง ความมุ่งหมายและหลักการ การศึกษามีหน้าที่เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้ที่ดี จะเป็นกุญแจหลักที่จะช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และ ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ผู้คนเข้าถึงการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ช่วยปรับปรุงคุณภาพ ชีวิตให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพที่มั่นคง ช่วยให้บุคคลมี ความรู้และทักษะที่จำเป็น และมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2พ.ศ. 2545.)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานต่างๆ เข้ามามีบทบาทในการคิด ตัดสินใจและวางแผน ร่วมดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนองค์การให้ บรรลุเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนการติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ (ธีระ รุญเจริญ ,2553 : น.185) ซึ่งการบริหารแบบมี ส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและช่วยขับเคลื่อนการบริหารให้มีประสิทธิภาพ เพราะการ มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเพื่อแนวทางในการแก้ปัญหาจะมีความหลากหลายเป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เนื่องจากได้แนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรู้และประสบการณ์ ลดการใช้ อำนาจมากอันนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่องค์การ ก่อให้เกิดการ ประสานงานที่ดีทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่น การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลัง ที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งขององค์การ (จอมพงศ์ มงคลวนิช ,2556 : น.228)

ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านการระบาดของสารเสพติด ด้านปัญหาครอบครัว รวมทั้งด้านการแข่งขันทุกรูปแบบ ล้วนเป็นผลกระทบ ต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นปัญหาที่ต้องร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต , 2551: น.1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศให้ปีการศึกษา 2551 เป็นปีแห่งการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมุ่งให้โรงเรียนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง “ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยใจเพื่อ เยาวชนไทย เข้มแข็ง” กำหนดสัปดาห์เยี่ยมบ้านนักเรียนให้คณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อทำความรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน และให้ทราบถึงสภาพครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนว่ามีปัญหาหรือไม่ เพื่อการจัดกลุ่มและคัด กรองนักเรียน อันจะนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมและแก้ไขได้ทันที่วงที่ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแนวทางที่สำคัญที่ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพราะเป็น กระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีลำดับ ขั้นตอน ซึ่งบุคลากรหลักที่ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา คือครู และจำเป็นต้องได้รับได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง

อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และครูทุกคน โดยมีวิธีการดำเนินงานและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และสามารถตรวจสอบการทำงานได้(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567 : น.1)

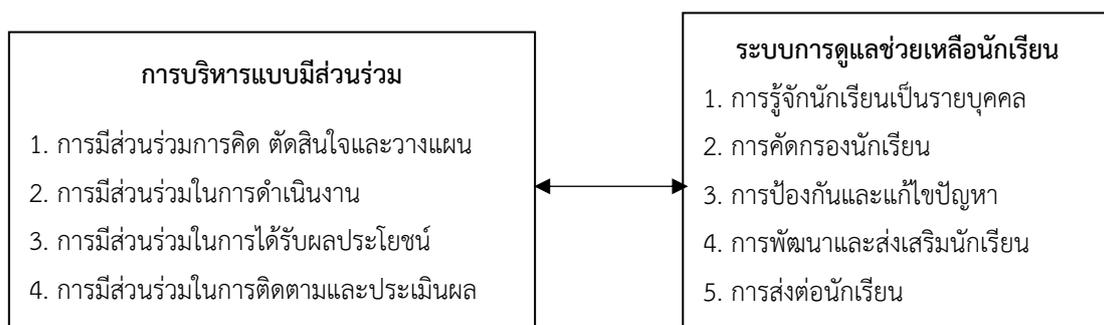
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมา พบว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากยังมีปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหาการขาดเรียนติดต่อกัน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการติดตามช่วยเหลือนักเรียน พร้อมทั้งหาร่วมมือเพื่อแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จึงมีนโยบายและจุดเน้นแก้ปัญหาและสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความแตกต่างทางสังคมโดยการพัฒนาและรักษามาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนในการใช้ชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

จากสภาพปัญหาที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยนำไปพัฒนาขั้นตอนการดูแลความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
- 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยมุ่งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 117 คน และครูผู้สอน 1,263 คน รวม 1,380 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต3,2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 26 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูผู้สอน 276 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนจำนวนในแต่ละอำเภอสุ่มจากโรงเรียน รวม 302 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan1970)

2) ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมการคิด ตัดสินใจและวางแผน
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ คือ

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
- 5) การส่งต่อนักเรียน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน

แบบสอบถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยวิเคราะห์หาค่า IOC พบว่าข้อคำถามมีค่า IOC 0.67-1.00 และนำไปใช้ทดลองกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.844

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2) ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู จำนวน 302 ฉบับ ได้รับคืน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผ่านช่องทางออนไลน์

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าความถี่ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment-Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน ตามลำดับ

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา	(n=302)		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและ ตัดสินใจ	4.57	0.44	มากที่สุด
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.57	0.41	มากที่สุด
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	4.58	0.44	มากที่สุด
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมิน	4.57	0.43	มากที่สุด
	รวม	4.57	0.38	มากที่สุด

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนและตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและเสนอกิจกรรม โครงการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตงานที่จัดขึ้นภายในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆภายในสถานศึกษา

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารและคณะครูให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามกรอบแผนที่วางไว้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นและผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการบริหารงานหรือการดำเนินงานกิจกรรม รองลงมา คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านอารมณ์ความรู้สึก การได้รับการยกย่อง ชมเชย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ การได้รับรางวัล เกียรติบัตร และการสนับสนุนด้านสวัสดิการ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ผู้บริหารและคณะครูร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนด วิธีการ ขั้นตอน และเครื่องมือในการนิเทศติดตามความก้าวหน้าของสถานศึกษา และผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรม โครงการต่างๆที่จัดขึ้นภายในสถานศึกษา

2) ผลการศึกษาเกี่ยวกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมา คือด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

ที่	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	(n=302)		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.64	0.34	มากที่สุด
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.58	0.45	มากที่สุด
3.	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.64	0.40	มากที่สุด

ที่	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	(n=302)		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.58	0.45	มากที่สุด
5.	ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.59	0.48	มากที่สุด
	รวม	4.61	0.37	มากที่สุด

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่สำคัญของนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว รองลงมา คือ ครูจัดทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก(SDQ)เพื่อทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคนและครูออกเยี่ยมบ้านและจัดทำแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และทำให้ครูได้รู้ได้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่างๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูจัดทำข้อมูลระเบียบสะสมช่วยให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนในทุกด้าน

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนาากลุ่มปกติ รองลงมา คือ ครูช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วนในกลุ่มมีปัญหา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณีกลุ่มเสี่ยง

2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมโฮมรูมจัดให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านร่วมกันและทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และโรงเรียนจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเน้นการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาการปรับตัว การวางแผนชีวิต และทักษะการตัดสินใจ และครูจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูเสริมแรงทางบวกเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือการปฏิบัติที่ดี

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนเป็นปัญหาสังคม รองลงมา คือ ครูให้คำปรึกษาและเก็บเรื่องที่คุยกับนักเรียนไว้เป็นความลับสื่อสารเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (จับคู่ Buddy)

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูให้การช่วยเหลือเบื้องต้นกับนักเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนประสานงานการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน หรือบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น จิตแพทย์ ศิลปิน หรือหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ครูวิเคราะห์นักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือส่งต่อภายนอก

3) ผลการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์มากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในภาพรวม

ตัวแปร	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (Y)		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	0.69**	ปานกลาง	บวก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สรุปผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{XY} = .69^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน ($r_{X4Y} = .66^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ ($r_{X1Y} = .61^{**}$)

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ (X_1) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{X1Y} = .61^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการคัดกรองนักเรียน ($r_{X1Y2} = .57^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($r_{X1Y4} = .55^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($r_{X1Y1} = .50^{**}$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (X_2) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{X2Y} = .57^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($r_{X2Y1} = .54^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($r_{X2Y2} = .52^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($r_{X2Y5} = .47^{**}$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (X_3) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{X3Y} = .60^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($r_{X3Y3} = .58^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($r_{X3Y2} = .57^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($r_{X3Y5} = .49^{**}$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{X4Y} = .66^{**}$) โดยมีความสัมพันธ์สูงสุดกับด้านการคัดกรองนักเรียน ($r_{X4Y2} = .65^{**}$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($r_{X4Y3} = .62^{**}$) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($r_{X4Y4} = .62^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($r_{X4Y1} = .59^{**}$) และด้านการส่งต่อนักเรียน ($r_{X4Y5} = .59^{**}$)

ตาราง 4 แสดงค่าสหสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา(X)	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา (Y)					การดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวม (Y _{รวม})
	ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล (Y ₁)	ด้านการคัดกรอง นักเรียน (Y ₂)	ด้านการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน (Y ₃)	ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา (Y ₄)	ด้านการส่งต่อนักเรียน (Y ₅)	
ด้านการมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนและตัดสินใจ (X ₁)	0.50**	0.57**	0.52**	0.55**	0.54**	0.61**
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน (X ₂)	0.54**	0.52**	0.49**	0.50**	0.47**	0.57**
ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับ ผลประโยชน์ (X ₃)	0.53**	0.57**	0.58**	0.51**	0.49**	0.60**
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมิน (X ₄)	0.51**	0.63**	0.59**	0.61**	0.57**	0.66**
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษาใน ภาพรวม (X _{รวม})	0.59**	0.65**	0.62**	0.62**	0.59**	0.69**

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครู มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษา เช่น มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจและวางแผน ร่วมดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ขององค์การ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ทศบุตร (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มี

ประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยา หานุภาพ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ คือ ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และด้านการไว้วางใจกันที่เป็นตามลำดับ

2) ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวม พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ เพื่อป้องกัน ส่งเสริมและแก้ปัญหาให้นักเรียน ซึ่งการปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งบุคลากรหลักที่ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา คือครูและจำเป็นต้องได้รับได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิมล กลิ่นศรีสุข (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พร เปรมพิริชญ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการคัดกรองนักเรียนในโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง พิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมิน และด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ เป็นด้านที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครู มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และรับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ขององค์การ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวรรณ จันทรง (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและตัดสินใจ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะครู ผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและเสนอกิจกรรม โครงการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

1.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาในภาพรวมสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ครูมีส่วนร่วมกำหนด วิธีการ ขั้นตอน และเครื่องมือในการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล

บรรณานุกรม

จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไชยา หานุกาพ. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน* สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).

สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ญัฐวรรณ จันทรง. (2567). *ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานระบบดูแล*

ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรสงคราม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์.

- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับ
ปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม* (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2542, 19
สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 3.
- พิมพ์พร เปรมหิรัญ. (2560). *การวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2567*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2551). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการ
ทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.